

Progresívne technológie zhodnocovania odpadov v automobilovom priemysle

Editor

Dr.h.c. mult. prof. Ing. Miroslav BADIDA, PhD.

Bratislava, 2021

Progresívne technológie zhodnocovania odpadov v automobilovom priemysle

UNIVNET - Univerzitná a priemyselná výskumno-edukačná platforma recyklujúcej spoločnosti

Členovia združenia UNIVNET:

Slovenská technická univerzita v Bratislave

Ekonomická univerzita v Bratislave

Technická univerzita v Košiciach

Žilinská univerzita v Žiline

Technická univerzita vo Zvolene

Zväz automobilového priemyslu SR

Editor: Dr.h.c. mult. prof. Ing. Miroslav BADIDA, PhD.

Recenzenti:

prof. Ing. Dušan Šebo, PhD., SEBEX Slovakia, s.r.o., Košice, (SK)

prof. Mgr. Juraj Ladomerský, CSc., European Science and Research Institute, Zvolen, (SK)

prof. Ing. Vladimír Hlavňa, PhD. Nám. Ľ. Fullu 14, 010 08 Žilina okres: Žilina, (SK)

Návrh obálky: Ing. Tibor Dzuro, PhD., Sjf TUKE

Technická úprava: Ing. Tibor Dzuro, PhD., Sjf TUKE

Grafická úprava: Ing. Tibor Dzuro, PhD., Sjf TUKE

Vydala: Slovenská technická univerzita v Bratislave vo Vydavateľstve SPEKTRUM
STU

ISBN: 978-80-553-3867-5

UNIVNET, Bratislava, apríl 2021

OBSAH

ÚVOD.....	9
1 ANALÝZA SÚČASNÉHO STAVU SPRACOVANIA A ZHODNOCOVANIA ODPADOV POCHÁDZAJÚCICH ZO STARÝCH VOZIDIEL	12
1.1 Úvod.....	12
1.2 Súčasnú ročnú kapacitu spracovateľov starých vozidiel	13
1.3 Úroveň spracovania - zhodnotenia odpadov.....	14
1.4 Prúd odpadu recyklovateľných materiálov - odberatelia	17
1.5 Prúd odpadu nebezpečných materiálov - odberatelia	18
1.6 Materiály určené na skládku, ktoré sa nedajú ekologicky zhodnotiť	18
1.7 Spolupráca s OZV (organizácie zodpovednosti výrobcov)	19
1.8 Ekonomická efektívnosť spracovania starých vozidiel - podmienky pre jej dosahovanie	20
1.9 Pripomienky k súvisiacej legislatíve	23
1.10 Odporúčanie	24
1.11 Príloha č.1 Prieskumné listy spracovateľov	25
1.12 Zoznam použitej literatúry.....	26
2 EKONOMICKÉ EFEKTY ŽIVOTNÉHO CYKLU AUTOMOBILOV V SR	31
2.1 Úvod.....	31
2.2 Štrukturálne efekty automobilového priemyslu SR.....	32
2.2.1 Základné štrukturálne súvislosti	34
2.2.2 Multiplikačné efekty na produkciu	35
2.2.3 Efekty na pridanú hodnotu.....	38
2.3 Kľúčové technologické zmeny (v hodnotovom reťazci) výroby automobilov v SR za r. 2013 a 2017.....	39
2.4 Potenciál prúdov odpadov z prevádzky a zo spracovania vozidiel po dobe životnosti ...	44
2.4.1 Prevádzka a spracovanie vozidiel po dobe životnosti ako súčasť obehového hospodárstva.....	45
2.4.2 Kovové materiály zo spracovania ELV v SR a ich hodnota.....	48
2.4.3 Ľahké recyklovateľné materiály zo spracovania ELV v SR a ich hodnota	49
2.4.4 Oleje a mazivá z používania a zo spracovania ELV v SR a ich hodnota.....	51

2.5	Využitie kvadratického priradovacieho problému pri rozmiestňovaní spracovateľov ELV a nadväzujúcich spracovateľov	52
2.5.1	Kvadratický priradovací problém.....	53
2.5.2	Využitie kvadratického priradovacieho problému pri rozmiestňovaní autovrakovísk a spracovateľov druhotných surovín.....	55
2.5.3	Riešenie kvadratického priradovacieho problému pomocou GAMS.....	56
2.6	Vzorové hodnotenie ekonomickej efektívnosti investície pre spracovanie vybranej odpadovej komodity z recyklácie automobilov	57
2.6.1	Materiálové východiská	58
2.6.2	Technológia premeny pneumatík na kvapalné palivá	59
2.6.3	Zhodnotenie ekonomickej efektívnosti investície	59
2.6.4	Podnikateľský plán	61
2.7	Záver.....	63
2.8	Zoznam použitej literatúry	64
3	SMARTODPADY II. - INTEGROVANÁ INFORMAČNÁ A INOVAČNÁ PLATFORMA RECYKLAČNÝCH TECHNOLOGIÍ.....	67
3.1	Automobilový priemysel a odpadové hospodárstvo – symbióza sa začala?	67
3.2	SR a materiálové toky v kontexte obehového hospodárstva	67
3.3	Integrovaná platforma SmartOdpady ako nástroj podpory zhodnocovania odpadov.....	73
3.4	Integrovaná platforma „Smart Odpady“ - subsystém „Inovácie“	79
3.5	Záver.....	81
3.6	Zoznam použitej literatúry	82
4	RECYKLÁCIA VRSTVENÉHO SKLA - ANALÝZA TECHNICKÝCH A TECHNOLOGICKÝCH MOŽNOSTÍ.....	85
4.1	Úvod.....	85
4.2	Teoretické východisko navrhovaného postupu recyklácie vrstveného lepeného skla.....	86
4.3	Analýza súčasných technológií zhodnocovania lepených skiel.....	88
4.3.1	Metódy oddeľovania vrstvených skiel	88
4.3.2	Mechanické oddeľovanie	88
4.3.3	Termodynamické oddeľovanie	89
4.3.4	Chemické oddeľovanie.....	90
4.3.5	Kombinované oddeľovanie	91
4.4	Laboratórna analýza známych technológií	91

4.4.1	Predpokladaný výskum v danej oblasti	92
4.4.2	Silné a slabé stránky jednotlivých technológií.....	92
4.5	Laboratórny výskum	93
4.5.1	Plán experimentov.....	93
4.5.2	Príprava materiálu a experimentálnych zariadení.....	94
4.6	Realizácia experimentov.....	95
4.6.1	Drvenie skla kladivom o valec.....	95
4.6.2	Vodný kúpeľ - chemicko-termické oddeľovanie	96
4.6.3	Drvenie lisom medzi ryhovanými platňami	97
4.6.4	Lisovanie skla medzi guľčkami	98
4.6.5	Drvenie stĺpovým hydraulickým lisom.....	98
4.6.6	Skúška pevnosti vrstveného autoskla a testovanie vhodnosti tvaru nástroja ..	99
4.6.7	Oddeľovanie zvyškového skla prídavným ohrevom	102
4.6.8	Oddeľovanie zvyškového skla ochladzovaním kvapalinou	103
4.6.9	Zohrievanie a pranie fólie PVB.....	104
4.7	Vyhodnotenie experimentov a analýza výsledkov	104
4.8	Funkčné vibračné skúšky	106
4.8.1	Vyhodnotenie výsledkov vibračných skúšok	107
4.9	Návrh funkčných modulov.....	110
4.9.1	Podstata navrhovaného riešenia.....	110
4.9.2	Popis jednotlivých modulov.....	111
4.10	Záver	118
4.11	Zoznam použitej literatúry.....	119
5	MATERIÁLOVÁ RECYKLÁCIA LÍTOVÝCH AUTOMOBILOVÝCH TRAKČNÝCH AKUMULÁTOROV	121
5.1	Úvod.....	121
5.2	Postupy spracovania vyradených Li akumulátorov	122
5.2.1	Technológia Retriev	122
5.2.2	Technológia Sumitomo–Sony	123
5.2.3	Technológia Recupyl.....	123

5.2.4	Technológia Akkuser	124
5.2.5	Technológia Umicore Valéas™	125
5.2.6	Technológia BatRec.....	126
5.2.7	Technológia Inmetco	127
5.2.8	Technológia Accurec	127
5.2.9	Technológia Battery Resources.....	128
5.2.10	Technológia LithoRec.....	129
5.2.11	Technológia OnTo	131
5.2.12	Zhrnutie priemyselných recyklačných procesov LiA	132
5.3	Experimentálna časť - počiatočná fáza	135
5.3.1	Vybíjanie zvyškových napätí vyradených Li akumulátorov	136
5.4	Zhrnutie a záver	141
5.5	Zoznam použitej literatúry	143
6	VÝVOJ TECHNOLOGIÍ A TECHNIK NA ZHODNOCOVANIE ODPADOV DO ZVUKOVO A TEPELNOIZOLAČNÝCH PRODUKTOV.....	145
6.1	Úvod.....	145
6.2	Materiály a frakcie získané z procesov recyklácie	145
6.3	Technológie výroby zvukovo pohltivých materiálov, resp. prvkov	153
6.3.1	Technológia výroby zvukovo pohltivých prvkov z pneumatík	153
6.3.2	Technológia výroby zvukovo pohltivých prvkov z molitanu (polyuretanových pien)	158
6.4	Vývoj a výskum akustických vlastností materiálov	159
6.4.1	Výber materiálov pre experimentálnu časť	160
6.4.2	Príprava skúšobných vzoriek.....	160
6.4.3	Metodika merania vybraných akustických deskriptorov	162
6.4.4	Prístrojové, softvérové a ďalšie vybavenie	162
6.4.5	Výsledky a použitie materiálov v praxi	162
6.5	Návrh produktov vyrobených na báze sypaných granulátov.....	166
6.5.1	Návrh testovacích kaziet pre meranie akustických vlastností sypaných materiálov.....	168

6.5.1.1	Návrh testovacích kaziet pomocou 3D tlačiarne	169
6.5.1.2	Návrh testovacích kaziet prostredníctvom obrábacieho CNC stroja	171
6.5.1.3	Návrh plniaceho zariadenia pre testovacie kazety na meranie akustických vlastností sypaných materiálov	174
6.6	Návrh merateľných výskumných a akademických ukazovateľov pre ďalšie riešenie.....	177
6.7	Záver	178
6.8	Zoznam použitej literatúry.....	179
7	RECYKLÁCIA A ZHDNOCOVANIE GUMY, KAUČUKU A PLASTOV DO NOVÝCH VÝROBKOV - MOŽNOSTI SPRACOVANIA A VYUŽITIA ODPADOVEJ GUMY A PLASTOV Z AUTOMOBILOV, POSÚDENIE ICH EKOTOXICITY	184
7.1	Opis výskumnej úlohy	184
7.2	Ciele výskumnej úlohy	185
7.3	Materiál a metódy merania	186
7.3.1	Materiál	186
7.3.2	Experimentálne metódy spracovania	189
7.4	Výsledky a vyhodnotenie.....	198
7.4.1	Napäťovo-deformačná analýza drviča.....	198
7.4.2	Koncepcia business plánu výroby protihlukových panelov na báze gumy.....	205
7.4.3	Ekotoxikologické vlastnosti pneumatík	213
7.4.4	Biodegradácia odpadovej drte pneumatík.....	214
7.4.5	Terciálna a quartérna recyklácia vybraných plastových materiálov a gumy z pneumatík	214
7.5	Záver	215
7.6	Plán na rok 2021	216
7.7	Zoznam použitej literatúry.....	218
8	ENERGETICKÉ ZHDNOCOVANIE ODPADOV Z AUTOMOBILOVÉHO PRIEMYSLU - TERMICKÉ ZHDNOCOVANIE ODPADOV	223
8.1	Úvod.....	223
8.2	Spaľovanie a spoluspaľovanie.....	224
8.2.1	Možnosti spaľovania odpadov.....	226
8.2.2	Tuhé alternatívne palivo (TAP, TDP).....	230
8.2.3	Výsledky experimentálnych meraní spaľovania TAP	232

8.3	Splyňovanie a pyrolýza.....	237
8.3.1	Splyňovanie.....	237
8.3.2	Pyrolýza.....	238
8.4	Koncepčný návrh zariadenia pre energetické zhodnocovanie odpadu z automobilového priemyslu	239
8.4.1	Technológie potrebné pre splyňovanie a pyrolýzu.....	242
8.4.1.1	Drviace, navážacie a dávkovacie zariadenie	242
8.4.1.2	Splyňovacie a pyrolýzne zariadenie	243
8.4.1.3	Zariadenia na úpravu a využitie syntézneho plynu	244
8.4.2	Koncepčný návrh komplexného malého zariadenia na energetické zhodnocovanie plastového odpadu	245
8.5	Laboratórne experimentálne zariadenie	246
8.5.1	Umiestnenie experimentálneho zariadenia.....	246
8.5.2	Experimentálny reaktor	248
8.6	Výsledky experimentálneho hodnotenia fyzikálno-chemických vlastností plastového odpadu	250
8.6.1	Popis jednotlivých druhov plastov	252
8.6.1.1	Polypropylén (PP).....	252
8.6.1.2	Polyetylén (PE)	253
8.6.1.3	Polyuretán (PUR).....	254
8.6.1.4	Akronitrilbutadiénstyrén (ABS)	255
8.6.1.5	Polyamid (PA).....	255
8.6.1.6	Polyetylénteraftalát (PET)	255
8.7	Záver.....	256
8.8	Zoznam použitej literatúry	257
	ZOZNAM OBRÁZKOV.....	258
	ZOZNAM TABULIEK	264